

Förköpsinformation

Traditionell försäkring för Avtalspension SAF-LO och Livsarbetstidspension

Innehåll

Vad gäller för försäkringsavtalet?	3
Vad innehåller försäkringen?.....	4
Vad går att ändra?.....	5
Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?	5
Vilka avgifter finns?	7
Vilken skatt gäller?.....	8
Vad betalas ut?.....	8
Vad gäller vid utbetalning?.....	8
Går det att överlåta försäkringen?	8
Vad gäller för återköp, belåning eller pantsättning?	9
Går det att flytta intjänat pensionskapital?	9
Kan Folksam ändra försäkringsvillkoren?	9
Vårt hållbarhetsarbete	10
Behandling av personuppgifter	11
Om vi inte skulle komma överens.....	11
Begreppsförklaringar	13

Vad gäller för försäkringsavtalet?

Traditionell tjänstepensionsförsäkring tecknas i Folksam Tjänstepension AB med organisationsnummer 559337-6741, nedan kallat Folksam.

Folksam är ett aktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att allt överskott från traditionell försäkring över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Huvudkontorets adress är Folksam, 106 60 Stockholm. För mer information om Folksam, gå in på folksam.se eller kontakta närmaste Folksamkontor.

Folksamns försäkringsvillkor och försäkringstekniska riktlinjer tillämpas på försäkringen, liksom svensk lag.

Folksam meddelar premiebestämd tjänstepensionsförsäkring för privatanställd arbetare som omfattas av någon av följande pensionsplaner:

- Ålderspension enligt Avtalspension SAF-LO, som är ett kollektivavtal tecknat mellan Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen i Sverige (LO). För försäkringen gäller vid var tid gällande överenskommelser mellan Svenskt Näringsliv och LO om Avtalspension SAF-LO samt vid var tid gällande gemensamma försäkringsvillkor för AFA-försäkringarna och Avtalspension SAF-LO. Parterna benämns nedan kollektivavtalsparterna.
- Livsarbetspension enligt lokala överenskommelser mellan olika förbund inom Svenskt Näringsliv och LO¹. Parterna benämns nedan kollektivavtalsparterna.

I denna förköpsinformation används den gemensamma benämningen kollektivavtalet för samtliga pensionsplaner enligt ovan. Om avvikande regler gäller för någon pensionsplan eller för försäkringar tecknade vid visst tillfälle, anges detta särskilt.

Det är din arbetsgivare som betalar hela premien för försäkringen.

Valcentralen Fora AB, nedan kallad valcentralen, hanterar dina val och sköter administrationen för kollektivavtalet. Mer information om pensionsplanen hittar du på Foras webbplats, fora.se.

Försäkringsavtalet börjar gälla när

- Folksam har fått information från valcentralen om att du omfattas av avtalet och har valt Folksam som försäkringsgivare samt
- Folksam har mottagit den första premien.

Du får ett försäkringsbesked som bekräftelse på att du omfattas av försäkringen.

De uppgifter som lämnas till Folksam är de som registreras och ligger till grund för försäkringsavtalet.

Folksam lämnar kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen.

¹ I vissa lokala överenskommelser används i stället för Livsarbetspension begreppet Arbetstidspension. För information om gällande avtalsområden, se fora.se.

Vad innehåller försäkringen?

Ålderspension

Ålderspensionen betalas ut från och med den månad du fyller 65 år och så länge du lever. Ålderspension gäller i sin grundform utan återbetalningsskydd.

Du har rätt att ändra försäkringen, se *Vad går att ändra?*

Återbetalningsskydd

Innan ålderspensionen börjar betalas ut kan du välja till återbetalningsskydd, som innebär att förmånstagare får utbetalning från försäkringen vid ditt dödsfall. Om du väljer till återbetalningsskydd blir din ålderspension något lägre än om du inte gör det, eftersom du inte får ta del av arvsvinsterna, se Begreppsförklaringar. Läs mer under *Vad går att ändra?*

Om du har valt till återbetalningsskydd gäller följande vid ditt dödsfall:

- *Om du avlider innan du har börjat lyfta ålderspensionen*, omplaceras ditt pensionskapital enligt samma fördelning som gäller för premien och pensionskapitalet vid 65 eller äldre, se *Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?* Därefter börjar det aktuella pensionskapitalet betalas ut till dina förmånstagare i fem år. Utbetalningarnas storlek beror på pensionskapitalets värdeutveckling och det garanterade pensionsbeloppets storlek.
- *Om du avlider under pågående utbetalning av livsvarig ålderspension*, fortsätter utbetalningarna till förmånstagare i 20 år, eller den kortare garantitid som du valt, med avdrag för den tid då ålderspensionen har betalats ut till dig. Den tid som försäkringen gäller med återbetalningsskydd kallas garantitid. Den del av försäkringens värde som avser tiden efter garantitidens slut bortfaller vid ditt dödsfall, vilket bidrar till arvsvinster för andra försäkringar inom försäkringskollektivet. Avlider du efter att garantitiden tagit slut, upphör försäkringen och inga utbetalningar görs därefter.
- *Om du avlider under pågående utbetalning av tidsbegränsad ålderspension*, fortsätter utbetalningarna till förmånstagare under resterande tid.

Har du inte valt till återbetalningsskydd görs ingen utbetalning vid dödsfall och försäkringen upphör. Har du valt till återbetalningsskydd, kan du när som helst välja bort det.

Förmånstagarförordnande

Har du inte skriftligen anmält annat till valcentralen betalas återbetalningsskyddet ut till förmånstagare i denna ordningsföljd:

1. din make, registrerade partner eller sambo
2. dina arvsberättigade barn.

Om du skriftligen anmäler ett särskilt förmånstagarförordnande kan det bara omfatta följande förmånstagare:

- a. din make/registrerade partner eller tidigare make/registrerade partner
- b. din sambo eller tidigare sambo
- c. barn/styvbarn/fosterbarn till dig eller till någon person under a. eller b.

Om förmånstagare saknas vid ditt dödsfall sker ingen utbetalning från försäkringen, som därmed upphör. I försäkringsvillkoren, som du hittar på folksam.se, kan du läsa mer om förmånstagarförordnandet.

Hur stor är premien?

Premien bestäms av kollektivavtalsparterna.

Din arbetsgivare betalar in premien till valcentralen, som vidarebefordrar den till Folksam.

Är du arbetsförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller föräldraledig enligt socialförsäkringsbalken, kan din arbetsgivare ha rätt till premiebefrielse (avgiftsbefrielse). Premieinbetalningen upprätthålls då genom premiebefrielseförsäkringen, för vilken Folksam inte är försäkringsgivare.

Storleken på eventuell kompletterande premie till Avtalspension SAF-LO bestäms enligt överenskommelse mellan din arbetsgivare och den lokala fackliga organisationen, mellan förbundsparterna eller mellan din arbetsgivare och dig.

För Livsarbetstidspension är överenskommelse om kompletterande premie inte möjlig.

Livsarbetstidspension omfattas inte av premiebefrielseförsäkringen och ingen premieinbetalning sker därför vid arbetsförmåga enligt ovan.

Vad går att ändra?

Dina ändringsmöjligheter

Välja till, välja bort och ändra tiden för återbetalningsskydd

Innan ålderspensionen har börjat betalas ut kan du välja att lägga till återbetalningsskydd. Om du vill lägga till återbetalningsskydd vid en senare tidpunkt än vid första valtillfället, utan att det inträffat en så kallad familjehändelse, måste du fylla i en hälsodeklaration. Med familjehändelse avses att du gifter dig, blir sambo eller får barn. Klarar du hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet för såväl intjänat pensionskapital som framtida premier. Klarar du inte hälsoprövningen, gäller återbetalningsskyddet endast för framtida premier.

Det är valcentralen som gör hälsoprövningen.

Du kan när som helst välja bort valt återbetalningsskydd.

Inför den första utbetalningen av livsvarig ålderspension kan du ändra tiden för återbetalningsskydd.

Ändra pensioneringstidpunkt

Du har rätt att få pensionen utbetald från annan ålder än 65 år, dock tidigast från 55 års ålder.

Ändra utbetalning

Inför första utbetalningstillfället kan du i stället för att få pensionen utbetald så länge du lever, välja att ta ut pensionen under en begränsad tid. Du kan också välja att göra ett partiellt uttag och lyfta pensionen i olika delar vid olika tillfällen. För att kunna göra ett partiellt uttag krävs att du har ett pensioneringssyfte. För att du ska kunna göra ett helt förtida uttag på kortare tid än 5 år före 65 års ålder krävs att uttaget sker i pensioneringssyfte och att utbetalningen pågår till minst 65 års ålder.

Förmånstagares ändringsmöjligheter

Om du avlider innan utbetalning av ålderspension har påbörjats, har förmånstagare rätt att i anslutning till dödsfallet begära att utbetalningstidpunkten för återbetalningsskyddet ska senareläggas.

Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?

Så här placeras dina premier

Vid traditionell försäkring är det Folksam som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag beroende på din ålder.

Målet för förvaltning i Folksam är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. För förvaltningen gäller bland annat de bestämmelser som ges av lagen om tjänstepensionsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Tjänstepensions interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån, även vid mycket negativ utveckling av finans- och försäkringsmarknaderna, får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet. Folksam ser löpande över livslängdsantagandena.

För gällande livslängdsantagande se [folksam.se/livslangd](https://www.folksam.se/livslangd).

Nuvarande placeringsinriktning ger följande fördelning mellan tillgångsslagen:

Exempel på hur premien placeras vid olika åldrar

Alder	Aktier	Fastigheter och alternativa placeringar	Räntebärande placeringar
25 år	57 %	15 %	28 %
30 år	55 %	16 %	29 %
35 år	53 %	17 %	31 %
40 år	50 %	18 %	32 %
45 år	48 %	19 %	34 %
50 år	45 %	20 %	35 %
55 år	42 %	20 %	37 %
60 år	39 %	22 %	39 %
65 år eller äldre	36 %	23 %	41 %

Med början från 55 års ålder omplaceras även pensionskapitalet enligt den fördelning som gäller för premien.

Pensionskapital

Med pensionskapital avses försäkringens aktuella värde, beräknat med hänsyn till:

- premieinbetalningar
- eventuella tillägg för arvsvinst
- kapitalavkastning
- utbetalningar av garanterat pensionsbelopp och eventuellt tilläggsbelopp
- minskning av värdet på grund av dödsfall
- avdrag för driftskostnader
- avdrag för avkastningsskatt, som Folksam betalar.

Kapitalavkastning tillförs försäkringen i form av ränta. Räntesatsen bestäms utifrån värdeförändringar på de av Folksams tillgångar som hänförs till försäkringskollektivet. Kapitalavkastningen påverkar pensionskapitalet, som kan både öka och minska under försäkringstiden.

För försäkring utan fullständigt återbetalningsskydd tillförs försäkringen pensionskapital genom det överskott som uppstår då personer i försäkringskollektivet avlider, så kallad arvsvinst.

Avdrag för drifts- och skattekostnader utformas på sådant sätt att de sammantaget bedöms täcka de verkliga drifts- och skattekostnaderna. Kostnadsutjämning över tiden kan göras.

Pensionskapitalet är inte garanterat, utan kan både öka och minska. Folksam lämnar ingen utfästelse om dess framtida värdetillväxt.

Fördelning och tilldelning av överskott

Överskott uppstår om utvecklingen av kapitalavkastning, driftskostnader, livslängd och avkastningsskatt totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits vid fastställande av det garanterade pensionsbeloppet. Överskottet fördelas individuellt på varje försäkring i relation till dess bidrag till överskottets uppkomst.

Överskottsmedel kan i enlighet med Folksams bolagsordning även användas för att täcka förluster i Folksam. Överskottet utgör en del av Folksams konsolideringsfond och är inte garanterat förrän det tilldelats försäkringen.

När du är 55–64 år tilldelas din försäkring överskott årsvis. Om 60 procent av pensionskapitalet vid 55 års ålder ger ett belopp som är högre än det garanterade, höjs det garanterade pensionsbeloppet. Procentandelen ökar årligen så att det garanterade pensionsbeloppet vid 65 års ålder beräknas på 80 procent av pensionskapitalet (plusgaranti).

Angående tilldelning av överskott under utbetalningstiden, se *Vad betalas ut?*

Så här fungerar garantin för din ålderspension

Ditt pensionsbelopp byggs upp genom inbetalning av premier. Varje inbetald premie ökar beloppets storlek. Vid beräkningen av pensionsbeloppet tas hänsyn till aktuella antaganden om skatter, kostnader och framtida livslängd oberoende av kön.

Vid ändring av försäkringen, det vill säga ändring av pensioneringstidpunkt eller utbetalningstid eller tillval/borttag av återbetalningsskydd, sker omräkning av det garanterade pensionsbeloppet med hjälp av vid ändringstidpunkten aktuella antaganden om skatter, kostnader och framtida livslängd oberoende av kön.

Om försäkringens värdeutveckling är god sker successiv tilldelning av överskott från och med det år du fyller 55 år, vilket höjer ditt garanterade pensionsbelopp.

Försäkringen innehåller en garanti vid utbetalning av ålderspension: Garanterat pensionsbelopp. Det innebär att 85 procent av varje inbetald premie ger ett garanterat pensionsbelopp per månad.

Om värdeutvecklingen har gått bra så kan det garanterade pensionsbeloppet höjas genom så kallad Plusgaranti. Den innebär dels att visst överskott tilldelas från 55 års ålder om försäkringens värdeutveckling har varit god, dels att det garanterade pensionsbeloppet, vid pensioneringstidpunkten, beräknas på minst 80 procent av pensionskapitalet.

Exempel – Regler om garanterat pensionsbelopp:

Summa inbetalda premier till försäkringen är 100 000 kronor. Av dessa har 85 000 kronor byggt upp ett garanterat pensionsbelopp.

Försäkringens pensionskapital (värde) är 80.000 kronor och därmed gäller istället det garanterade pensionsbeloppet.

Om det vid ett senare utbetalningstillfälle skulle finnas ett överskott i försäkringen, betalar vi även ut ett tilläggsbelopp.

Exempel – Folksam tillämpar plusgarantin:

Summa inbetalda premier till försäkringen är 100 000 kronor. Av dessa har 85 000 kronor byggt upp ett garanterat pensionsbelopp.

Försäkringens pensionskapital (värde) är 200 000 kronor. Plusgarantin ger ett garanterat belopp beräknat på 80 procent av pensionskapitalet (160 000 kronor) och därmed höjs det garanterade pensionsbeloppet.

Dessutom betalar vi ut ett tilläggsbelopp så länge det finns ett överskott i försäkringen.

Vilka avgifter finns?

Under försäkringstiden uppkommer kostnader för administration och kapitalförvaltning. Folksam har rätt att ta ut vid var tid gällande avgifter, godkända av kollektivavtalsparterna. Avgifterna kan ändras. För närvarande gäller avgifterna nedan.

Försäkringsavgift

Försäkringsavgiften kan bestå av en fast årlig avgift och en avgift på pensionskapitalet. Den fasta avgiften tas ut genom att en tolfedel av avgiften dras från försäkringens pensionskapital varje månad.

Folksam tar ut följande försäkringsavgifter per år och försäkringsavtal:

- 50 kronor i fast avgift
- 0,15 procent av pensionskapitalet.

Kapitalförvaltningsavgift

Innan kapitalavkastningen fördelas på din försäkring tar Folksam ut en kapitalförvaltningsavgift. Antagen kostnad för kapitalförvaltning är 0,05 procent på förvaltad kapital.

Flyttavgift

Flyttavgiften, som tas ur pensionskapitalet vid flyttillfället, är 400 kronor per flyttillfälle. Om värdet på pensionskapitalet är 400 kronor eller lägre tar Folksam inte ut någon flyttavgift.

Övriga avgifter

Inga extra avgifter tas ut för pensionsutbetalning eller vid ändring av försäkring. Se folksam.se för aktuell information om avgifter

Rådgivning

Folksam kan tillhandahålla rådgivning om de försäkringsprodukter som Folksam distribuerar. Folksams rådgivning är begränsad till försäkringar som Folksam är försäkringsgivare för. Folksam lämnar således inte rådgivning som grundar sig på en opartisk och personlig analys.

Ersättning till anställda

Folksams anställda ersätts genom en fast månadslön och tar inte emot ersättning som baseras på försäljningen.

Vilken skatt gäller?

Avkastningsskatt

Folksam betalar, enligt lag, årlig avkastningsskatt som dras från försäkringens värde.

Inkomstskatt

Din utbetalning från försäkringen beskattas som inkomst av tjänst. Folksam gör avdrag för preliminär skatt.

Vad betalas ut?

Vid varje utbetalningstillfälle sker en beräkning av hur stort utbetalningsbelopp det aktuella pensionskapitalet medger. Det garanterade pensionsbeloppet betalas alltid ut. Utöver det garanterade pensionsbeloppet kan även ett tilläggsbelopp utbetalas. Tilläggsbeloppet kan både öka och minska beroende på hur pensionskapitalet utvecklas.

Exempel – Tilläggsbelopp

Det totala utbetalningsbeloppet jämförs med ditt garanterade pensionsbelopp. Om det totala utbetalningsbeloppet är större än det garanterade pensionsbeloppet betalas ett tilläggsbelopp ut.

Det totala utbetalningsbeloppet	Tilläggsbelopp
	Det garanterade pensionsbeloppet

Fördelat på förväntat antal utbetalningar.

Vad gäller vid utbetalning?

Ålderspensionen betalas ut månadsvis i efterskott från och med den månad du fyller 65 år. Minst tre månader innan du fyller 65 år får du en kortfattad information från Folksam om de ändringsmöjligheter du har innan utbetalningen påbörjas.

Om pensionen för perioden understiger 2 procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstid och utbetalningstermin.

Om pensionskapitalet vid utbetalningstidpunkten är lägre än 30 procent av prisbasbeloppet när utbetalningen ska påbörjas, har Folksam rätt att lösa in försäkringen med ett engångsbelopp.

Går det att överlåta försäkringen?

Försäkringen får överlåtas till annan arbetsgivare vid byte av arbetsgivare inom samma pensionsplan.

Vad gäller för återköp, belåning eller pantsättning?

Försäkringen får inte återköpas, belånas, pantsättas och inte heller ändras på så sätt att den upphör att vara pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

Går det att flytta intjänat pensionskapital?

Inflytt – Flytta intjänat pensionskapital till Folksam

Du kan flytta intjänat pensionskapital till Folksam från annan försäkringsgivare som är godkänd av kollektivavtalsparterna.

För inflyttat pensionskapital gäller samma placeringsregler som för premieinbetalningar, se *Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?*

Om du flyttar in pensionskapital till Folksam innan den månad du fyller 55 år, ger 85 procent av det inflyttade kapitalet ett garanterat pensionsbelopp. Om du ändrar din pensioneringstidpunkt så att tidsperioden mellan inflyttsdatumet och den nya pensioneringstidpunkten är mindre än 10 år så ger 70 procent av det inflyttade kapitalet ett garanterat pensionsbelopp.

Om du flyttar in pensionskapital till Folksam den månad du fyller 55 år eller senare, ger 70 procent av det inflyttade kapitalet ett garanterat pensionsbelopp. Om du ändrar din pensioneringstidpunkt så att tidsperioden mellan inflyttsdatumet och den nya pensioneringstidpunkten är 10 år eller mer så ger 85 procent av det inflyttade kapitalet ett garanterat pensionsbelopp.

Du får flytta pensionskapitalet igen, dock tidigast efter tolv månader, räknat från närmast föregående flytt.

Utflytt – Flytta pensionskapital från Folksam

Fram till tre månader innan din ålderspension helt eller delvis börjat betalas ut, kan du välja att flytta intjänat pensionskapital från Folksam till motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare. Flytten ska avse allt intjänat pensionskapital i försäkringen. Du får flytta pensionskapitalet tidigast efter tolv månader, räknat från närmast föregående flytt.

Om du överväger att flytta ut pensionskapital till fondförsäkring, jämför gärna den förvaltningsformen med traditionell försäkring, som gäller för din tjänstepension i Folksam. Se *Vad innebär traditionell försäkring i Folksam?*

Du har rätt att ångra dig och avbryta flytten.

För flytten har Folksam rätt att ta ut en avgift, som godkänts av kollektivavtalsparterna, se *Vilka avgifter finns?*

I försäkringsvillkoren, som du hittar på folksam.se, kan du läsa mer om vad som gäller vid flytt.

Kan Folksam ändra försäkringsvillkoren?

Dessa försäkringsvillkor grundar sig på vid var tid gällande kollektivavtal. Försäkringsvillkoren får anpassas till framtida ändringar och tillämpningar som beslutas av kollektivavtalsparterna eller av nämnd eller annat behörigt organ som är utsett av kollektivavtalsparterna. Sådan ändring träder i kraft vid den tidpunkt som kollektivavtalsparterna har kommit överens om.

Under försäkringstiden kan Folksam ändra försäkringsvillkoren med hänsyn till ändrad lagstiftning, myndighetsföreskrift eller rättstillämpning. Sådan ändring kan börja gälla omedelbart.

Folksam kan ändra försäkringsvillkoren även av annan anledning, om ändringen generellt sett inte kan anses innebära en betydande nackdel för försäkringstagaren, dig eller förmånstagaren. Sådan ändring kan börja gälla efter Pensionsnämndens godkännande.

Vårt hållbarhetsarbete

Våra investeringskriterier rör alla tillgångsslag. Konkret innebär det att hållbarhet är en integrerad del när vi konstruerar vår aktieportfölj, när vi lånar ut pengar till exempelvis stater och kommuner genom att vi köper deras räntebärande instrument eller när vi skall förvärva en fastighet. Detsamma gäller vid förvärv av en onoterad tillgång eller fond, vilka vi brukar samla under namnet specialplaceringar.

Vi påverkar

Vårt mål är i första hand inte att välja bort investeringar, utan påverka så många som möjligt att bli bättre på att ta sitt ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och mot korruption. Våra påverkande kriterier grundar sig bland annat på FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Vi utesluter

Det finns verksamheter som vi helt avstår från att investera i. Det handlar om sådant som står i strid med brett förankrade värderingar hos våra kundgrupper såsom tobaks- och spelbranschen. Vi har även uteslutande kriterier som grundar sig på internationella normer och konventioner där utesluter vi kontroversiella vapen (klusterbomber och kemiska vapen). Likaså utesluts kärnvapen även om det inte finns någon konvention kring detta. Användningen av kärnvapen står dock i strid mot grundläggande mänskliga rättigheter.

Policy för på vilket sätt hållbarhetsrisker är integrerade i Folksams investeringsbeslutsprocess

En stor del av det kapital vi förvaltar är våra kunders pensioner och långsiktiga sparande. För att kunna erbjuda våra kunder trygga pensioner och försäkringar behöver vi ha ett långsiktigt perspektiv på våra investeringar. Som ansvarsfull kapitalförvaltare vill vi åstadkomma konkurrenskraftig avkastning och bidra till utvecklingen mot en hållbar värld.

I kapitalförvaltningen väger vi löpande in hållbarhetsrisker i våra investeringsbeslut. Med hållbarhetsrisker menar vi miljörelaterade, sociala eller styrningsrelaterade händelser eller omständigheter som, om de skulle hända, skulle kunna påverka investeringens värde negativt. Hållbarhetsrisker kan därmed påverka den traditionella försäkringens avkastning. Vilka hållbarhetsrisker som kan påverka den traditionella försäkringen beror på vilka tillgångar vi väljer att investera i. Alla tillgångar har någon form av hållbarhetsrisk. Hållbarhetsrisker handlar däremot inte om hur investeringar i sig påverkar miljö och klimat, sociala faktorer eller bolagsstyrningsfrågor. I våra interna styrdokument och governanceprocesser framgår hur hållbarhetsrisker vägs in.

Vår syn är att innehavsbolag som förstår och integrerar hållbarhetsrisker i sin affärsstrategi kommer att vara framgångsrika. Hållbarhetsrisker kan påverka den traditionella försäkringens avkastning om de materialiseras. Innehav i bolag med betydande exponering mot såväl omställnings-, som fysiska klimatrisker, kan medföra en sårbarhet om hållbarhetsriskerna materialiseras och leda till att tillgångarnas värde sjunker. Otillräcklig bolagsstyrning och kontrollstruktur kan till exempel leda till missförhållanden som kan påverka innehavsbolagets aktiekurs negativt. Vi bedömer att integrering av hållbarhetsrisker i Folksams investeringsbeslut är avgörande för att uppnå en långsiktigt god avkastning för traditionell försäkring.

Vår portfölj består av olika tillgångsslag såsom obligationer, noterade aktier, direktägda fastigheter inom Sverige och det vi kallar för alternativa placeringar. I Folksams arbete med hållbarhet ingår att vi tar hänsyn till hållbarhetsrisker i samtliga tillgångsslag.

När vi utvärderar en specifik tillgångs hållbarhetsrisker tittar vi alltså primärt på tre delar: miljömässiga risker, sociala risker och bolagsstyrningsrisker. För tillgångsslaget aktier väljer vi i urvalsprocessen genom screening bort bolag med höga hållbarhetsrisker. Baserat på bolagens ESG-betyg hos en internationellt välkänd dataleverantör och därtill en egen intern, separat analys väljer vi in bolag med högre ESG-betyg och därmed lägre hållbarhetsrisker. Under innehavstiden utvärderar vi hållbarhetsriskerna genom screening och i samband med påverkansdialoger. Vid fastighetsinvesteringar sätter vi tydliga miljömål på energianvändning, koldioxidutsläpp och miljöcertifieringar.

Alla fastighetsinvesteringar omfattas av Folksams placeringskriterier. Inför en investering gör vi grundliga analyser av både byggnaden och marken den står på utifrån ett miljömässigt perspektiv, i syfte att reducera miljömässiga risker kopplade till både byggnad och mark. Vidare utvecklar vi inte fastigheter åt verksamheter inom exempelvis pornografi, tobak eller andra

branscher som strider mot vår placeringskriterier, samtidigt som vi är noggranna när det kommer till vilka hyresgäster vi släpper in. Detta är Folksamns sätt att begränsa risker utifrån ett socialt perspektiv.

Inom ränteplaceringar investerar vi endast i obligationer utgivna av överstatliga organisationer som Världsbanken samt i ett fåtal utvalda länder, i syfte att reducera hållbarhetsrisker. När det gäller specifikt företagsobligationer har vi en hållbarhetsprocess som i stor utsträckning påminner om våra processer för aktieinvesteringar. Företagsobligationer är ett sätt för företag att finansiera sin verksamhet och därmed anser vi att det är mer relevant att analysera emittenten snarare än det specifika instrumentet.

Alternativa placeringar är typiskt sett mindre likvida än exempelvis noterade aktier, och görs med en mycket lång tidshorisont. Alternativa placeringar omfattas, precis som alla tillgångs-
slag, av Folksamgruppens placeringskriterier. Här ser vi att det i första hand är inför en investering vi kan vara med och reducera risker, genom att säkerställa att den fond eller det bolag vi investerar i uppfyller våra placeringskriterier. I tillägg till det har vi även kontinuerliga möten med innehav för att följa upp hållbarhetsrelaterade risker.

Om hållbarhetsrelaterad information som lämnas innan avtal ingås

Försäkringen främjar miljörelaterade och sociala egenskaper genom att Folksamns kapitalförvaltning påverkar och utesluter investeringar. Information om försäkringens miljörelaterade och sociala egenskaper finns i hållbarhetsbilagan innan avtal ingås som finns i slutet av denna förköpsinformation.

Behandling av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam behandlar vi dina personuppgifter huvudsakligen för att fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet och för att följa de lagar och regler som gäller för vår verksamhet. Vi behandlar även dina uppgifter när vi har ett berättigat intresse att behandla dina personuppgifter till exempel för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig och för att utveckla våra produkter och tjänster. Hur vi behandlar dina personuppgifter beror på vilka produkter du har hos oss.

På www.folksam.se/personuppgifter hittar du mer information om hur vi behandlar dina personuppgifter. Där kan du bland annat läsa om vilka personuppgifter vi behandlar, för vilka ändamål vi behandlar personuppgifter, vilka parter vi delar personuppgifter med och hur du utövar dina rättigheter. Du kan även kontakta vår kundservice på 0771-950 950.

Tillsynsmyndighet

Folksamns verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen.

Adress: Box 7821, 103 97 Stockholm

telefon: 08 – 408 980 00

e-post: finansinspektionen@fi.se

webb: fi.se

Folksamns marknadsföring står under tillsyn av Konsumentverket.

Adress: Konsumentverket/KO, Box 48, 651 02 Karlstad

telefon: 0771-42 33 00

e-post: konsumentverket@konsumentverket.se

webb: konsumentverket.se

Om vi inte skulle komma överens

Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd klarar vi ofta upp på ett enkelt sätt. Kontakta därför först den som tagit hand om ditt ärende.

Vet du inte vem du ska kontakta kan du prata med vår växel. Berätta vilken typ av ärende det gäller så att du kan kopplas till rätt avdelning.

Kontakta oss

Telefon: 0771-950 950

webb: folksam.se

Uppgift om vem som är klagomålsansvarig framgår på folksam.se/klagomal.

Folksams kundombudsman

Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut, så har du möjlighet att be om omprövning av vår kundombudsman som är oberoende i förhållande till Folksams organisation. Kundombudsmannen prövar de flesta ärenden som gäller försäkring, skador och sparande.

Kundombudsmannen kan göra en opartisk bedömning av ditt ärende och sedan rekommendera Folksam att ändra sitt beslut. Prövningen är självklart kostnadsfri.

Kom ihåg att du måste begära omprövning inom ett år efter Folksams slutliga beslut, och innan preskriptionstiden enligt försäkringsavtalslagen löpt ut.

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ärendet prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för mer information.

Kontakta Kundombudsmannen

telefon: 020-65 52 53

e-post: kundombudsmannen@folksam.se

webb: folksam.se/klagomal

Om du fortfarande inte är nöjd

Om vi har försökt lösa problemet tillsammans och du fortfarande inte är nöjd med resultatet, finns det andra möjligheter för dig att få ditt ärende prövat.

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Partsammansatta nämnder om förmåner i kollektivavtal

Om din fråga rör tolkning av bestämmelser i den kollektivavtalade pensionsplan som du tillhör kan du vända dig till den nämnd som finns upprättad för just din plan. Nämnden består av representanter för de olika kollektivavtalsparterna och förfarandet är kostnadsfritt. För vidare information se aktuellt villkor.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Kontakt

Telefon: 0200-22 58 00

Konsumenternas försäkringsbyrå

Box 24215

104 51 Stockholm

Kontaktuppgifter

Kontakta Folksam på telefonnummer 0771 – 950 950.

Se även folksam.se för kontaktuppgifter inom Folksam och för Kundombudsmannen Folksam.

Se fora.se för kontaktuppgifter inom Fora.

Om intressekonflikter

En intressekonflikt uppkommer där olika parter har intressen som konkurrerar med varandra. Intressekonflikter kan t.ex. uppkomma mellan olika företag inom eller mellan någon av Folksams försäkringsgrupper, mellan ett Folksamföretag och dess anställda samt mellan ett Folksamföretag och dess avtalsparter. Intressekonflikter kan också uppkomma mellan Folksam och dess kunder, men också mellan två kunder till Folksam.

Folksam har ett internt regelverk avseende hantering av intressekonflikter som syftar till att säkerställa att intressekonflikter som riskerar att skada en kund förebyggs och hanteras. Folksam vidtar lämpliga åtgärder för att så långt det är möjligt förhindra att intressekonflikter som skulle kunna skada kunders intressen uppkommer i verksamheten. Folksam arbetar även löpande med att identifiera områden där potentiella intressekonflikter kan uppkomma genom bland annat intressekonfliktanalyser. Om en intressekonflikt trots det skulle uppkomma och de åtgärder som vidtas för att hantera denna inte är tillräckliga utan riskerar att kunna påverka kundernas intressen negativt kommer Folksam att upplysa om intressekonflikten innan försäkringsavtal ingås.

Begreppsförklaringar

Arvsvinst

Pensionskapital efter avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar.

Flytträtt

Villkor i försäkring som gör det möjligt för försäkringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta pensionskapital från en försäkringsgivare till en annan eller från en förvaltningsform till en annan. Flytträtt kan också gälla då pensionskapital tillhörande en viss generation av produktvillkor flyttas till en annan generation av produktvillkor.

Förmånstagare

Person som har rätt att få utbetalning från försäkringen.

Förmånstagarförordnande

I förmånstagarförordnandet står det vem som kan få ersättning vid försäkrads dödsfall. Förmånstagarförordnandet, som är en del av försäkringsavtalet, är ibland standardiserat. Det kan försäkrad ändra på genom att anmäla ett eget förordnande.

Försäkrad

Fysisk person på vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller. För denna försäkring är det den anställda som är försäkrad.

Försäkringsgivare

Försäkringsgivaren är den som erbjuder försäkringen och som fysisk eller juridisk person tecknar försäkringsavtal med.

Försäkringshandlingar

Försäkringsbesked

Innehåller upplysningar om försäkringens omfattning.

Försäkringsvillkor

Beskriver de regler som gäller för försäkringen. Innehåller bland annat upplysningar om vem som är försäkringsgivare samt vilka ersättningsmoment och ändringsmöjligheter som finns.

Försäkringstagare

Fysisk eller juridisk person som har tecknat försäkring med försäkringsgivare eller som har övertagit en försäkring. För denna försäkring är det arbetsgivaren som är försäkringstagare.

Försäkringstid

Försäkringstiden är den tid som försäkringen gäller.

Garanterat pensionsbelopp

Det lägsta pensionsbelopp som Folksam garanterar att betala ut enligt försäkringsavtalet.

Pensioneringssyfte

Med pensioneringssyfte menas att du ska ha för avsikt att helt eller delvis lämna arbetslivet för att pensionera dig. Du ska skriftligen intyga till Folksam att du har ett pensioneringssyfte. Kravet på pensioneringssyfte gäller per försäkring.

Pensionskapital

Pensionsskapitalet är det aktuella värdet på försäkringen. Pensionskapitalet påverkas bland annat av inbetalda premier, avgifter och avkastning.

Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen. Prisbasbeloppet används som underlag vid olika beräkningar, till exempel pensioner.

Real avkastning

Real ränta är den ränta som erhålls om inflationen räknas bort från den nominella räntan.

Tillgångsslag

Tillgångar som försäkringens premier placeras i, till exempel aktier och fastigheter.

Traditionell försäkring (förvaltning)

Förvaltningsform som innebär att försäkringsgivare bestämmer hur pengarna ska placeras och som normalt innehåller någon form av garanti.

Utbetalningstid

Under vilken tidsperiod utbetalningen som kortast och som längst kan ske.

Utbetalningstermin

Med vilket tidsintervall utbetalningarna sker, till exempel månadsvis eller halvårsvis.

Återbetalningsskydd

Efterlevandeskydd som innebär att hela eller en del av pensionskapitalet betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades död.